

a identity managementu. Jelikož jazyk informačních a komunikačních technologií je plný zkratk, přílohou publikace je seznam nejdůležitějších z nich.

Ačkoli tematika, kterou se kniha zabývá, může vyvolat představu, že se jedná o publikaci určenou pouze pro IT odborníky, opak je pravou. Check In / Check Out je knihou určenou pro všechny, kteří se chtějí dozvědět o trendech v digitalizaci prostoru kolem sebe a o rizicích pro soukromí, jenž sebou tato digitalizace přináší.

D. J. B. Svantesson: *Private International Law and the Internet.*

Tereza Kyselovská

D. J. B. Svantesson. *Private International Law and the Internet.* 2nd Edition. The Netherlands: Kluwer Law International BV, 2012. 557 str. ISBN 978-90-411-3416-5.

Dana Svantessona není jistě nutné čtenářům Revue dlouze představovat. Jde o pravidelného účastníka a spoluorganizátora prestižní mezinárodní konference Cyberspace, kterou každoročně pořádá Ústav práva a technologií Právnické fakulty MU. Dan Svantesson působí jako vysokoškolský pedagog na Bond University v Austrálii, je členem řady dalších organizací a edičních rad. Ve své publikační a výzkumné činnosti se zaměřuje na otázku mezinárodního práva soukromého na internetu a s tím spojených otázek. Tento příspěvek si klade za cíl seznámit čtenářem s druhým vydáním jeho monografie *Private International Law and the Internet.*

Na úvod je nutné uvést, že se jedná o jednu z velmi mála publikací, která se zabývá právě touto otázkou. Řada jiných autorů a publikací se věnuje jen vybraným otázkám, typicky e-commerce, online defamation, online intellectual property rights apod. Případě globálně vztahem práva jako takového, internetu a metod regulace. Komplexní přístup k velmi aktuální problematice mezinárodního práva soukromého ve vztazích vznikajících online tak velmi chybí. Dan Svantesson se ve své publikaci zabývá teoreticko-analytickým přístupem k těmto otázkám. Ve své publikaci jde od úvodní popis internetu a mezinárodního práva soukromého přes vybrané právní instrumenty a jejich hraniční určovatele k návrhům de lege ferenda. Pokrývá řadu otázek a problémů. Což se na některých místech projevuje poměrně povrchním přístupem.

Vzhledem k tomu, o jak široké téma se jedná, si jej autor omezil na problematiku smluvních závazků (smlouvy mezi podnikateli a spotřebitelské smlouvy), mimosmluvních závazků (online defamace) a práv k ochranné známce. Tyto okruhy zkoumá z pohledu norem mezinárodního práva procesního (pravidel pro založení, resp. odmítnutí mezinárodní pravomoci soudů, uznání a výkonu cizích soudních rozhodnutí) a kolizních norem (pravidel pro určení práva rozhodného v soukromoprávních vztazích s mezinárodním prvkem). Analýzu provádí z pohledu vybraných právních řádů, zejména Austrálie, Anglie, Německa, Hongkongu, Číny, Švédska a USA. Zejména pro kontinentálního právníka

je zajímavé srovnání s instituty anglosaského práva nebo „exotických“ právních řádů typu Hong Kong a Čína.

V prvních kapitolách se autor zabývá charakteristikami internetu a mezinárodního práva soukromého. Internet je tradičně pojímán jako místo bez hranic. Naopak mezinárodní právo soukromé je založeno na zásadě teritoriality. Každý právní poměr, událost, věc se sněží navázat pomocí hraničního určovatele k území určitého státu. Pravidla mezinárodního práva soukromého by měla zajišťovat právní jistotu a předvídatelnost. Je pak otázkou, nakolik mám tato „bezhraničnost“ internetu svůj význam. Autor analyzuje jednotlivé charakteristiky internetu a jeho praktické dopady. V dalších kapitolách se autor zabývá rozbořem nejdůležitějších právních předpisů a jejich hraničních určovatelů, především unijních směrnic a nařízení, přímých norem a některých iniciativ na půdě Haagské konference mezinárodního práva soukromého. Tato kapitola se vyznačuje jistou povrchností a zjednodušením. Vzhledem k počtu předpisů autor nešel do detailů jejich právní úpravy. Je třeba říci, že oproti prvnímu vydání byly tyto části upraveny a doplněny. A to především s ohledem na vstup některých nařízení v platnost (Nařízení Řím I, Řím II) a posledních rozhodnutí Soudního dvora EU. Tato rozhodnutí jsou významná (s ohledem na univerzální působnost těchto unijních pramenů) právě pro interpretaci některých hraničních určovatelů v online kontextu. Zřejmě nejvýznamnější a nejdůležitější částí je kapitola zabývající se kritikou stávajících pravidel mezinárodního práva soukromého a procesního.

Autor se zabývá nejen právní úpravou de lege lata, ale v posledních kapitolách činí krok vpřed úvahami o geolokačních technologiích a jejich praktickými dopady. V závěru jsou obsaženy vzorové úmluvy o online smlouvách a online defamací. V této části lze najít zajímavé podněty nejen pro praxi, ale i úvahy na mezinárodní smluvní úrovni. Bonusem oproti prvnímu vydání jsou přílohy, která obsahují jakýsi „checklist“ pro postup při uzavírání online smluv a pro potenciální sporné strany v řízení.

Knihu lze doporučit jak odborníkům v této oblasti, tak studentům a dalším, kteří se chtějí touto fascinující a nesmírně aktuální oblastí zabývat. Publikace obsahuje rozsáhlý poznámkový aparát a přehled použitých zdrojů. Lze ji tak použít jako výborný výchozí bod pro další samostatný výzkum.

Paul Nihoul, Peter Rodford: *EU electronic communications law*

Matěj Myška

NIHOUL, Paul a Peter RODFORD. *EU electronic communications law: competition and regulation in the European telecommunications market.* 2nd ed. Oxford: Oxford University Press, 2011, xxxvi, 499 s. ISBN 9780199601868.

Telekomunikační sítě a služby jsou páteří rozvoje evropského informační společnosti a digitální ekonomiky – s těmito slovy prezentovala Evropská komise druhý regulační

balíček elektronických komunikací. Právě jeho přijetí bylo jedním z hlavních důvodů aktualizace a přepracování „právníkova průvodce galaxií telekomunikačních předpisů“ od Paula Nihoula a Petera Rodforda. V aktuální rukověti shrnuli autoři svoje akademické, i praktické zkušenosti¹ s tímto dynamicky rozvíjejícím se sektorem.

Struktura knihy odpovídá jejímu praktickému zaměření a pokrývá všechny nutné oblasti k úspěšnému vstupu podniku na trh elektronických komunikací. Analyzovány jsou vždy tři základní roviny právní regulace dle dotčených subjektů, tj. B2B, B2C, B2G.

První úvodní kapitola seznamuje čtenáře s historií vývoje regulací elektronických komunikací na úrovni EU, jejími aktuálními změnami, jakož i s oborovými institucemi.² Pozornost je věnována i otázkám liberalizace trhu a privatizace bývalých národních poskytovatelů služeb elektronických komunikací a to i se zohledněním nabývání podílů zahraničními subjekty.

Respektujíc potřeby praktiků, podávají v druhé kapitole autoři výklad o fázi před vstupem na trh tj. splnění určitých formálních náležitostí daných zejména autorizační směrnicí.³ Smyslem reformy mělo být právě odstranění překážek vstupu na trh a zachování co nejvyšší možné míry volnosti trhu. Jediným aplikovatelným instrumentem je obecné oprávnění, které je v podstatě mechanismem, který zaručuje každému subjektu bez rozdílu přístup na trh, pokud se zaváže splňovat určité podmínky. generální

Dalším tématem, pojednaným v kapitole, třetí jsou otázky přístupu sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením, a to jak v kontextu obecného soutěžního práva (doktrína „essential facilities“), tak specificky v sektoru elektronických komunikací. Do popředí zájmu se tak dostává směrnice přístupová⁴ a v ní obsažené povinnosti ukládané podnikům zajišťující veřejně přístupné sítě elektronických komunikací. Logicky je největší pozornost věnována povinnostem ukládaným podnikům s významnou tržní silou – předpokladem je samozřejmě ale určení takového relevantního trhu a zjištění, zda je tento konkurenční.

Poslední kapitola se věnuje povinnostem, které předepisuje regulační rámec poskytovatelům služeb veřejných komunikací ve vztahu k jejich uživatelům. Adresovány jsou tak otázky týkající se kvality poskytované služby, informační povinnosti poskytovatele služby či trvání a ukončení smlouvy o poskytování služby.

Vzhledem k množství osobních údajů zpracovávaných je adekvátní pozornost věnována i jejich ochraně. V závěru publikace věnují autoři pozornost i řešení sporů mezi poskytovatelem a uživatelem a to z perspektivy sektorové regulace i obecného soutěžního práva.

Knihy má rozsáhlý poznámkový aparát, kterým odkazuje čtenáře na další informační zdroje, příp. judikaturu či rozhodovací činnosti regulačních orgánů. Přehlednost práce a komfort práce s ní zvyšuje jak rozsáhlý obsahový rejstřík, tak seznam relevantních ustanovení jednotlivých regulačních nástrojů s odkazem na příslušné pasáže knihy.

První vydání, jak uvádějí autoři v předmluvě, bylo přijato velmi pozitivně a stalo se pro mnohé z čtenářů výchozím referenčním bodem pro sektor elektronických komunikací. Vzhledem k fundovanosti, kvalitě a výrazně praktickému zaměření recenzované publikace není důvod, aby se stejným ohlasem nesetkalo i vydání druhé. Pro praktiky, ale i akademiky, v současné době na trhu neexistuje komplexnější publikace zpracovávající právo elektronických komunikací do takové hloubky.

Pavel Mates, Eva Janečková, Václav Bartík: Ochrana osobních údajů

Eva Fialová

MATES, Pavel, JANEČKOVÁ Eva, BARTÍK Václav, *Ochrana osobních údajů*, Vyd. 1, Praha: Leges, 2012. 208 s. ISBN 9788087576120,

Řadu publikací o ochraně osobních údajů rozšířila v letošním roce práce autorského kolektivu Pavla Matese, Evy Janečkové a Václava Bartíka nazvaná zcela věcně Ochrana osobních údajů. Kdo by v ní čekal pouhý obecný výklad o ochraně osobních údajů, byl zklamán. Autoři publikace si dali za cíl zmapovat právní úpravu zpracovávání osobních údajů v nejrůznějších oblastech. V knize čtenář najde předpisy týkající se zpracovávání osobních údajů v pracovněprávních vztazích, při nahlížení do spisu, v exekučním řízení, ve správním řízení, ve školství, ve zdravotnictví, apd. Ucelené je představena ochrana osobních údajů v situacích, jakými jsou např. zpracovávání rodného čísla, vydávání věrnostních karet, tvorba registrů dlužníků, rozesílání obchodních sdělení nebo ochrana osobních údajů v kolizi s právem na informace.

Autoři byli zřejmě vedeni myšlenkou nezabývat se systematicky zákonem č. 101/2000 Sb. o ochraně osobních údajů, což není nepochopitelné, neboť o ochraně osobních údajů obecně bylo v minulosti napsáno mnoho. Úvodní kapitola je proto věnována pouze principům právní úpravy ochrany osobních údajů. Autoři kromě výše zmíněného zákona vycházeli z Úmluvy Rady Evropy č. 108 o ochraně osob se zřetelem na automatizované zpracování osobních dat z roku 1981. Uvedené zásady však bohužel ve zvláštní části textu již dostatečně neakcentují, byť některé ze zvláštních právních úprav obecné principy zpracování osobních údajů nedodržují, byť je častým prohrěškem

1 Peter Rodford je bývalým vedoucím jednotky B1 Generálního ředitelství Informační společnost a média, která byla zodpovědná sjednávání nového regulačního rámce.

2 Nejvýznamnější institucionální změnou změny právního rámce regulace e-komunikací bylo vytvoření Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu. BEREC a Úřad byl vytvořen na základě nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1211/2009 ze dne 25. listopadu 2009 o zřízení Sdružení evropských regulačních orgánů v oblasti elektronických komunikací (BEREC) a Úřadu.

3 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/20/ES ze dne 7. března 2002 o oprávnění pro sítě a služby elektronických komunikací (autorizační směrnice)

4 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/19/ES ze dne 7. března 2002 o přístupu k sítím elektronických komunikací a přiřazeným zařízením a o jejich vzájemném propojení (přístupová směrnice).